

Schets 7 – Het afscheid

Jozua 23-24

Benodigheden voor deze bijeenkomst

- Voor elke jongere een Bijbel en een Handreiking.
- Een leidingdeel voor jezelf als leidinggevende.
- Plakbriefjes voor de slotopdracht.
- Papier voor de tijdbalk (alternatieve opdracht).

Opening

- Te lezen bijbelgedeelten:
 - ✓ Jozua 23-24
 - ✓ Genesis 12
 - ✓ Genesis 35:4
 - ✓ Genesis 50:24-26
 - ✓ Exodus 13:19
- Vanuit de belijdenis:
 - ✓ Formulier voor de geloofsbelijdenis
- Suggesties om te zingen:

✓ Psalm 119:83	✓ Psalm 103:7 en 8
✓ Psalm 45:8	✓ Ik geloof in God de Vader
✓ Psalm 17:3	✓ Ik heb slechts één houvast
✓ Psalm 121:1	✓ 'k Stel mijn vertrouwen
✓ Psalm 101:2	✓ Zoals ik ben, kom 'k onbereid
- Gebedspunten:
 - ✓ Bid om troost voor allen die een geliefde moeten missen.
 - ✓ Vraag of wij allemaal de goede belijdenis mogen belijden.
 - ✓ Dank de Heere voor het onderwijs dat Hij ons vanuit dit bijbelboek gegeven heeft.

Doelstelling

De jongeren kunnen aan het eind van de bijeenkomst de volgende kernvragen beantwoorden:

1. Welke oproep doet Jozua aan het volk en wat is de reactie?
2. Wat is jouw antwoord op deze vraag die via dit bijbelboek ook tot jou gekomen is?

Betekenis benoemen

Jozua neemt afscheid van het volk. Dat doet hij ten eerste door te vertellen over de weldaden die de Heere aan het volk heeft bewezen. Vervolgens vraagt hij het volk of ze de Heere willen dienen en vertelt hen al de consequenties die daaraan verbonden zijn: de Heere dienen betekent breken met de afgoden en breken met de wereld.

Actualiteit aangeven

Ook wij moeten leren dat we niet de Heere en de wereld kunnen dienen. Al snel vervallen we dan in een halfslachtig christendom. Door Jozua's toespraak worden we met de neus op de feiten gedrukt: het is onmogelijk om God te dienen en de afgoden. Kies vandaag wie je wilt dienen!

Christus centraal stellen

Jozua vertelt over de trouw die de Heere aan Zijn volk heeft bewezen. Ook wij kunnen in de Bijbel lezen over de weldaden die Christus aan de wereld heeft bewezen. Hij is Het Die voor ieder die Hem vreest, de toegang tot het hemelse Kanaän geopend heeft.

Alternatieve (start)opdracht

- Maak een tijdbalk van alle gebeurtenissen in het boek Jozua.
- De tekst van vandaag gaat over Jozua's afscheidstoespraak. Schrijf in groepjes een aantal punten op die je denkt dat er voorkomen in Jozua's toespraak. Leg die punten eens naast de tekst (Jozua 23:2-16).
- Zoek in de Bijbel andere teksten op waarin het volk van God wordt gevraagd een keuze te maken voor Hem en tegen de afgoden.

Achtergrondinformatie

Deze hoofdstukken vormen de afsluiting van het bijbelboek. In hoofdstuk 23 bemoedigt Jozua de oudsten van het volk: ze hebben gezien wat de Heere heeft gedaan. Hij heeft Zijn beloften vervuld. Daarom moeten de oudsten ervoor zorgen dat ze bij de Heere blijven. Hij waarschuwt de oudsten ook: zonder de hulp van de Heere zijn ze het land zo weer kwijt.

In hoofdstuk 24 wordt heel het volk in Sichem verzameld. Jozua vertelt het volk over de weg die God met Zijn volk gegaan is, over de beloften die Hij heeft vervuld, over de gevaren waaruit Hij hen heeft verlost en over het land dat Hij hen heeft gegeven. Dan vraagt hij het volk of het de Heere, deze God, wil dienen. Het volk antwoordt al te snel dat het de Heere wil dienen. Jozua vraagt het nog eens en vertelt de consequenties die het dienen van de Heere heeft, maar weer stemt het volk in: het wil de Heere dienen. Dan sluit Jozua een verbond met het volk.

Aan het eind van hoofdstuk 24 wordt Jozua's dood beschreven: hij heeft zijn werk gedaan en hij werd begraven in het land dat nu zijn erfelijk bezit was. Ook de botten van Jozef worden begraven, in Sichem. De botten die de hele woestijnreis lang meegedragen waren, konden nu eindelijk begraven worden in het beloofde land. Als laatste worden de dood en begrafenis van Eleazar beschreven, hij was de hogepriester en had Jozua geholpen met de verdeling van het land.

Jozua 24:1-28

Intro Dit gedeelte geeft een zogenaamde 'verbondsvernieuwing' weer waarin het hele volk Israël nadrukkelijk stilstaat bij de verbondssluiting op de Sinaï. Dat betekent allereerst dat het volk stilstaat bij het wonder van Gods genade en verkiezing. Het betekent ook dat het

volk als geheel en persoonlijk een soort hernieuwde geloofsbelijdenis doet, waarin het uitspreekt de HEERE te willen dienen (zie voor vergelijkbare gebeurtenissen Exodus 24:1–8, 2 Koningen 23:1–3, 21–22, Nehemia 8:5–9). Hier wordt met deze verbondsvernieuwing een periode afgesloten (de uittocht én de tocht door de woestijn) en nu na de intocht in Kanaän wordt een nieuwe start gemaakt.

Vers 1 Waarom Jozua voor Sichem kiest, is niet helemaal zeker. Er zijn twee dingen die een verklaring vormen voor de bijzonderheid van deze plaats. Ten eerste is Sichem de stad/streek waar Silo, de plek waar de tabernakel stond, lag. Een plechtige gelegenheid zoals in dit hoofdstuk beschreven, vond zeer waarschijnlijk plaats in de buurt van de ark. De uitdrukking ‘zich stellen voor het aangezicht Gods’ verwijst ook zeer waarschijnlijk naar de aanwezigheid van de tabernakel (zie ook vers 26). In de tweede plaats was Sichem voor Israël een bijzondere plaats omdat Abraham hier voor het eerst een altaar bouwde (Genesis 12:6). Oudsten, hoofden, richters en ambtlieden waren leiders van families én mensen die speciaal aangesteld waren om leiding te geven (zie onder andere Exodus 18).

Vers 2-13 Jozua geeft hier door wat de HEERE hem geopenbaard heeft. Dat gaat in de vorm van ‘geschiedenisles’ met een heel bijzonder doel. Hij wil Israël laten beseffen hoe het komt dat ze gekomen zijn waar ze nu zijn. Daarom verwijst de HEERE allereerst naar de afkomst van Israël. Als Hij Abraham niet geroepen had, dienden ze nu ook nog gewoon andere goden. Door heel de geschiedenis is steeds duidelijk: Het is de HEERE, die Israël gevormd heeft, die Israël redt! Alles wat Israël heeft – een land, steden, wijngaarden, olijfbomen- is een gift van God.

Vers 14-15 De voorgaande verzen zijn als het ware een lange inleiding op de kern van de boodschap. Die kern wordt duidelijk in een vurige oproep van Jozua aan het volk om de HEERE nu van harte te dienen. Dat is een keuze in twee richtingen. Het gaat om een ‘dienen in oprechtheid en waarheid’ en het gaat om ‘wegdoen van andere goden’. Door genade van harte ‘ja’ zeggen tegen de HEERE gaat altijd samen met van harte ‘nee’ zeggen tegen de zonde.

Voor het volk staat een bewogen Jozua. Dat blijkt uit wat hij zegt. Hij staat er niet als iemand die ‘slechts een boodschapper’ is maar hij is er zelf met hart en ziel bij betrokken. Hij is een echte voorganger doordat hij in deze goede keus het volk voorgaat. Nog voordat het volk zich uitspreekt, mag iedereen het weten dat Jozua en allen die bij hem horen, de HEERE zullen dienen!

Vers 16-21 Het volk antwoordt bevestigend. Ze erkennen de leiding van de HEERE in hun leven en in het leven van hun voorvaders. Maar Jozua lijkt dat niet te kunnen geloven. Maar let goed op het ‘indien’ in vers 20. Het is niet zo dat Jozua oordeelt over de harten van de Israëlieten maar hij wijst ze op de gevolgen als ze zich niet houden aan de opdracht om de HEERE alleen te dienen. Hij scherpt het als het ware in dat een halfslachtige keus een keus tegen de HEERE is. Anders gezegd: Het gaat in dit hoofdstuk over de verbondszegen (wat God belooft aan Zijn volk) en de verbondswraak (Gods oordeel over zijn volk als ze Hem de rug toekeren). Met hun antwoord in vers 21 laat het volk weten dat ze begrijpen waar Jozua

het over heeft. Een citaat uit 'Dächsel': 'Toen zei Jozua, die er maar al te zeer van overtuigd was, dat hun voornemens wel goed waren, maar dat zij zich zo spoedig aan de verzoeking overgaven, om het volk voor te spiegelen, dat de belofte, die zij daar eenstemmig gedaan hadden, van hoge ernst en zwaar gewicht was, dat het niet genoeg was in een ogenblik van geroerdheid een goed voornemen op te vatten tot het volk: Gij zult de HEERE niet kunnen dienen, 1) als gij u niet van harte bekeert, en u zuivert van de smet van de afgoden want Hij is een heilig God; Hij is ook een ijverig God, 2) die u geheel en al tot Zijn eigendom wil hebben, Hij zal uw overtredingen en uw zonden niet vergeven, als gij in de mening verkeert, dat gij Hem wel kunt dienen, en tevens volop de genietingen van de zonde hebben.'

Vers 22-25 In deze verzen wordt de belofte van het volk als het ware onderstreept. Israël beseft niet alleen wat de HEERE belooft maar ook wat er gebeurt als ze de HEERE vergeten. Het woord 'getuigen' wijst op het persoonlijke van dit moment. Persoonlijk in die zin dat iedereen die voor Jozua staat het in eigen persoon belooft. Ook persoonlijk omdat iedereen hier de verplichting op zich neemt om elkaar aan deze belofte te herinneren. Denk in dit verband ook aan onze doop- en belijdenisdiensten waarbij er ook aan de gemeente gevraagd wordt getuige te zijn. Dat wil zeggen: niet alleen doopouders en mensen die belijdenis doen, maar ook de andere leden van de gemeente hebben een verantwoordelijkheid.

Vers 26-28 Als afsluiting van deze plechtigheid wordt alles opgeschreven en er wordt een gedenksteen opgericht. Deze steen heeft 'gehoord' wat er namens de HEERE tegen het volk gezegd is en de reactie daarop door Zijn volk. Dat zijn dingen die nooit vergeten mogen worden. Het zijn dingen die getuigen van Gods trouw. Daarmee is die steen een aansporing om deze God nooit te vergeten. Het is ook een aansporing om ons er voor te bewaren dat de woorden van de HEERE, die wij gehoord hebben én de daden die Hij gedaan heeft, nooit tegen ons zullen getuigen maar dat we zullen doen wat de HEERE van ons vraagt.

In Jozua 24 is het heel duidelijk: In het verbond is de HEERE altijd de eerste. Hij richt het verbond op met Zijn volk. Door Zijn woorden en daden werkt Hij met Zijn Geest in de harten van dat volk om het te overtuigen van Zijn liefde voor hen. Daarbij wordt de verantwoordelijkheid van ons 'ingesloten'. Dat wist Jozua! Daarom doet hij een vrijmoedige oproep aan het volk. Bewogen en met vertrouwen dat God daar doorheen zal werken. Dat moeten wij dan ook maar doen. Mensen oproepen naar de HEERE te luisteren en van harte in Zijn wegen te gaan. In het vertrouwen dat God door die oproep heen werkt en harten verandert, 'neigt tot de vrees van Zijn Naam' (Psalm 25).

Antwoorden op de vragen en suggesties voor gesprek

Startopdracht

- a. Door Jozua vervulde God Zijn beloften. Jozua offert op de Ebal en Jezus offerde Zichzelf op Golgotha. Jozua mocht het volk lijden in de strijd tegen de vijanden. Zo verlost ook Jezus Zijn volk van zijn vijanden. Jozua's afscheidsrede lijkt op Jezus' spreken: het is eerlijk onderwijs. Je kunt niet twee goden dienen.

- b. Jozua's werk was niet volkomen, terwijl de Heere Jezus de beloften volkomen vervulde. Jezus' offer was volkomen, Jezus verlost Zijn volk volkomen van zijn vijanden etc.
- c. Jozua veroverde Kanaän en zorgde dat Gods volk er kon wonen. Door het offer van de Heere Jezus is er plaats bereid in het hemelse Kanaän voor allen die Hem vrezen.
- d. Gods kinderen kunnen en mogen ernaar verlangen opgenomen te worden in de hemelse heerlijkheid. Mooi als een jongere daar ook naar mag verlangen.

1. -

2.

- a. Vloek en oordeel komen ook in het Nieuwe Testament voor: de Heere Jezus Zelf waarschuwt als geen ander voor de hel en haar verschrikkingen (Matt 13:40-42; 18:6-9; 22:13; 24:51; 25:30 etc.)
- b. Nadenken over het oordeel van God is belangrijk. Daardoor besef je je eigen zonde, waardoor je de Heere Jezus steeds meer nodig krijgt.
- c. Wij zijn allen gevallen in Adam. De gevolgen van die val zijn dus onze eigen schuld. Dat wil niet zeggen dat iedere tégenvaller in jouw leven een concrete zonde als directe oorzaak heeft.
- d. God is genadig voor hen die Hem vrezen. Als Christus niet jouw Middelaar is, is er alle reden om bang te zijn voor het oordeel. Maar als je gelooft in Hem, schenkt Christus jouw Zijn volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid (HC 60). dan is er geen reden om bang te zijn voor Zijn oordeel.

3.

- a. Tijdens de belijdenis van het geloof, tijdens het zingen van psalmen, door instemmend te luisteren naar een preek, de gebeden, etc.
- b. *Persoonlijk.*
- c. *Persoonlijk.*

Stellingen

- De kerk noemen we ook wel de werkplaats van de Heilige Geest. Dáár wil de Heere in het bijzonder werken. En daarom is het belangrijk om er te zijn. Want het kan zomaar gebeuren dat je tijdens de dienst geraakt wordt door een woord uit een psalm of de preek. Dat kan de Heere overal doen, maar Hij wil het wel in het bijzonder in de kerk doen. Natuurlijk is het belangrijk om biddend en verwachtend naar de kerk te gaan. Dan mag je zeker uitzien naar Zijn zegen.
- Jazeker, Jakobus zegt in zijn brief dat hij aan iemands daden kan zien of er geloof is. De Heere Jezus zegt dat iemand zalig is als hij Zijn Woord hoort én doet.
- Het is van groot belang dat een christen eerlijk is en doet wat hij zegt. Laat je ja ja zijn, staat er in de Bijbel.

4. *Een heel persoonlijke vraag. Mooi als hier in alle openheid over doorgepraat kan worden. De Heere dienen is niet makkelijk. Calvijn zegt dat ons hart een afgodenfabriek is. Je wordt steeds geconfronteerd met de drie vijanden: de satan, de wereld en je eigen boze ik.*
5. *Ook weer een persoonlijke vraag, waarbij de antwoorden ook nog wel eens heel divers kunnen zijn. Het is een zegen als je (groot)ouders hebt die je voorgaan (of gegaan zijn) in het dienen van de Heere. Maar ook als dat niet zo is, mag je persoonlijk de Heere kennen. Gelovige ouders zijn geen garantie voor gelovige kinderen! Wel kunnen we van Jozua leren dat het belangrijk is om in ons huis, met ons gezin, God te dienen. Dat we een rijke schat hebben om door te geven aan een volgende generatie!*
6. Jozua: hij heeft de vijanden van het volk verslagen, het land ingenomen en het land onder de stammen verdeeld. Er is nu rust en vrede in het land en daar heeft de Heere hem voor gebruikt. Hij heeft ook opnieuw de wet van God voorgelezen en hen op het hart gedrukt om de Heere te dienen.
Jozef: hij was het die er voor had gezorgd dat de Israëlieten in Egypte waren gekomen, om te overleven. Op zijn sterfbed zei hij tegen zijn broers dat ze zeker terug zouden keren naar het beloofde land. Ook vroeg hij aan hen om zijn beenderen mee te nemen als het zover was en of ze in Kanaän begraven mochten worden. Zo werden Jozefs beenderen tekenen van de zekerheid van de terugkeer naar Kanaän. De hele woestijnreis werden ze meegebracht en nu konden ze eindelijk begraven worden, want het volk was in het beloofde land.
Eleazar: hij was de opvolger van Aäron en had Jozua geholpen met de verdeling van het land.
7.
 - a. Met de dood van Mozes en de roeping van Jozua.
 - b. In Jozua 1 wordt Jozua geroepen en wordt het bevel gegeven tot inname van het land. In Jozua 2-8 wordt de inname van het land beschreven. In Jozua 9-22 wordt de verdeling van het land beschreven. In Jozua 23-24 worden het afscheid en de dood van Jozua beschreven en wordt het Bijbelboek afgesloten.
 - c. Na Jozua's dood volgde een periode van wanorde en richters, van een steeds weer weglopend volk en van een trouwe God, van straf en genade.
8. Sichem speelt een grote rol in het boek Jozua. Ten eerste in Jozua 8:30-35. Op de berg Ebal, vlakbij Sichem, wordt een altaar gebouwd waarop wordt geofferd. Na de offerceremonie wordt er op het altaar een afschrift van de wet van Mozes geschreven. Dan moet het volk zich verdelen over de bergen Ebal en Gerizim, aan beide kanten van Sichem. Dan leest Jozua de wet voor, daarna vervloeking, daarna zegeningen. Alle woorden die Mozes heeft geboden voor te lezen, worden voorgelezen. Zo wordt het verbond vernieuwd.
Ook de tweede keer dat Sichem voorkomt in het boek Jozua is er sprake van een verbondsvernieuwing. In Jozua 24 vraagt Jozua het volk of ze de Heere willen dienen en

niet hun afgoden. Het volk antwoordt tot twee keer toe dat het dat wil. Daarna wordt het verbond vernieuwd.

De derde keer dat Sichem in Jozua voorkomt, heeft weer te maken met het verbond. De botten van Jozef worden in Sichem begraven. De botten die representeerden dat het volk Israël terug zou keeren naar het beloofde land, kunnen nu, in Sichem, de grond die Abraham kocht, begraven worden.

Sichem ligt een aardig eind boven Jeruzalem, in de buurt van Samaria.

Slotopdracht

Mooi om hiermee deze Handreiking te besluiten.